

MODISMES I LOCUCIONS¹

A

- 1 - *Aço es pitjó que taca d'oli.*- Quant una cosa s'escampa molt.
- 2 - *Amigues son amigues.*- Vol dir que no's poden fiar ni fins y tot dels mes amichs.
- 3 - *A [correcció: En] n'es llit s'hi moren.*- No convé dormir massa.
- 4 - *Antes, antes va dir en Canyot.*- Se diu cuant un despres de fé alguna cosa li sap greu.
- 5 - *Ara que ets murté, para, cuant serás massa ja picarás.*- Se diu cuant un deixeble vol sebre tant com es mestre.
- 6 - *Ara que li ets vist es cul dius que's femella.*- Se diu cuant un no ha sabut fer una cosa y cuant la veu feta, diu: Jo'n sabia de ferla.
- 7 - *Aigu fresca fa bon any.*- Se diu als atlots qui demanen vi y els pares no lis ne volen donar.
- 8 - *Aigu fresca fa torná guapus.*- Id. Id.
- 9 - *Aquí hi ha gat en sach.*- Cuant un no's fia.
- 10 - *Ara li fan es mánech.*- Cuant un no creu lo que un altre conta.
- 11 - *Avuy en el món es dublés fan es joch.*- Vol dí que el qui te dublés está be y el qui no'n te no. Que'l qui te dublés heu pot tot.
- 12 - *Abrigar-se abans de ploure.*- Anar previnguts.
- 13 - *Asa carregat qui no s'entem de la ciutat.*- Se diu cuant un pot descarregar-se y per descuit seu y queda, ó sofreix.
- 14 - *A elles company, vos á ses cols y jo á sa carn.*- Indica que es hora de dar principi á una cosa, feina, ocupació, etc.
- 15 - *Amb escuses d'en Pere, en Pau s'escaufa.*- Quant un s'escusa amb un altre de fer les feynes.
- 16 - *Amb una pedra fe dos tirs.*- Se diu cuant un va á una banda per fer una cosa y al entretant li ve be per complirne una altra.
- 17 - *Anar al hospital a robá padassus.*- Cuant un cerca fe negoci amb un qui no te capital.
- 18 - *Anar per llana [ufanós] y tornar tos.*- Cuant un se creu obtenir una cosa y en canvi en pert un altra.
- 19 - *Així hu hem trobat, així hu deixarem.*- Conformidat amb l'estatu quo.
- 20 - *A Mahó ara sopan.*- N'hi ha que tenen el vici de fer repetir les preguntes dels altres diguent ¡eh! y el qui sap que aquell hu fa de vici li contesta així.
- 21 - *Açó no's ferratge p'es teu asa.*- Vol di que es cosa massa esquisita per ell.
- 22 - *Açó no's sabata p'es teu peu.*- Se diu amb es mateix sentit.
- 23 - *Afeitar de franch.*- Vol dir pegar á una persona. Diu: Acostet! Y t'afeitaré de franch.
- 24 - *Aixecarse primé que sa márfega.*- Expressió burlesca per un qui diu que s'ha de aixecá dematinet.
- 25 - *Agafa una cadira y seu enterra.*- Expressió de confiansa, de franquesa á un qui está dret, per indicarli que amb ell no gasta compliments.
- 26 - *¡Aboca, aboca!*- Se diu á un qui anuncia que va a contar cosa. Com que di: Dignes, digues!

---

¹ Aquest apartat ocupa les planes 487-525 del manuscrit. Correspon a l'apartat B del capítol II. Paremiologia. La transcripció és literal, però hem introduït algunes convencions tipogràfiques (negreta, cursiva), per a una millor lectura del text, que òbviament no són al text manuscrit. Tot el text està marcat a cada entrada, al marge, amb el signe **I'** (a vegades **I''**), escrit amb tinta clarament diferent de la del text.

- 27 - *Armar galera.*- Fer renou, crits etc.
- 28 - *Aná amb es cul á la banda.*- Content, alegra.
- 29 - *Avuy mataran es banch.*- S'aplica a una casa ont tenen molta alegria per un fet important.
- 30 - *A pich de may!*.- Vol di ple. V.g. L'iglesia estava á pich de may.
- 31 - *Ay!, ceba qui cou més que s'ay.*- Se contesta aá un qui gemega, quant no'l planyen.
- 32 - *Ara surt es sol!*.- Cuan dins casa de reunió hi entra un calvu y se treu es capell, per burla els de dintre diuen açó.
- 33 - *Allarga! Allarga!*.- Expressió que se diu als pareyers perque amollin els pareys.
- 34 - *Açó es mes vey que Noé.*- Esser molt vey; principalment se refereix á costums.
- 35 - *Anarsen morrus aixuts y barba fresca.*- Se diu quant un ha anat á solicitar una cosa y no li ha estat accedida.
- 36 - *A [En] nes cul des sach se troben ses miques.*- Vol dir que no se cansin fins á arribat a terme.
- 37 - *A Mallorca hi bufan.*- Cuan el menjar crema, es molt calent y un hu diu, li responen així.
- 38 - *Anar en carabasseta.*- Sense capell.
- 39 - *Aná en cabayet.*- id. id.
- 40 - *Ays turrats y gots de vi y atlotes fresques á cada hora y un asa per traginarho.*- Exclamació de bon humor.
- 41 - *Ay! Ay! Si no fossiu tant temós, ay! ay! seria milló per vos.*- Exclamació d'enfado.
- 42 - *Açó no val un nap.*- Que val poca cosa.
- 43 - *Alerta en ficar sa banya dins un furat!*.- Se diu quant un no vol entrar en rahó, conversant.
- 44 - *Agafar un bon pop.*- Banyarse al ploure.
- 45 - *Aná com un bujot.*- Mal vestit.
- 46 - *A pas de caragol.*- Molt á poc-poc.
- 47 - *Agafar sa moixa.*- Engatarse, emborratxarse.
- 48 - *Aquet, toca de sa caixa.*- Heu diuen d'un beneytet.
- 49 - *Aquet, no menja, per no cagá.*- Esser avaro, cric.
- 50 - *Ara tenim es marru.*- Se diu quant un arriba á entendre un assuntu intrincat.
- 51 - *Assó es una república mal entesa.*- Se diu quant en una reunió tuhom ralla, fan renou y no s'entenen uns amb els altres.
- 52 - *Ara ve es tros trist.*- Se diu quant á una fonda ó un café, etc. Es l'hora de pagar el gasto fet.
- 53 - *Aquí hi ha meula!*.- Cuan un no's fia y tem cosa que no veu, diu assó.
- 54 - *Assó son figues d'altre pané.*- Cuan á un li havian dada una mala nova y despres li rectifican.
- 55 - *Aná en sa lley de Deu.*- Amb justícia.
- 56 - *Aná á la bona de Deu.*- Amb bona fe.
- 57 - *Assó son vyuts y nous y cartes que no lligan.*- Sa diu á un qui presenta rahóns buides y de poc pes.
- 58 - *Aygu! Que'm neg.*- Jugant se diu quant un no te bon joch.
- 59 - *A [Fer] l'anada del fum, qui s'en va y no torna.*- Se diu quant s'está maleyt d'una persona y aquesta diu que s'en va.
- 60 - *A ne qui heu deixas?.*- Se diu á un qui está assegut y beca, dorm.
- 61 - *A betzef.*- Molt.
- 62 - *A dreta lley.*- Be.

- 63 - *A banda fora.*- De part de fora.
- 64 - *A plé.*- Joch de pilota.
- 65 - *Aná en rauja.*- Anar be, vent en popa.
- 66 - *Aná á falcats.*- Anar en estols, guardes, etc.
- 67 - *A la bona de Deu.*- De cualsevol manera, amb bona fe, etc.²
- 68 - *Aná cop segú.*- Sense pó.

B

- 69 - *Bufant, bufant fan encolles.*- Vol dir que fent feyna, se consegueix lo que's vol.
- 70 - *Bufant s'encen.*- Te el mateix sentit.
- 71 - *Bon punyat son dues mosques.*- Se diu al qui á una cosa de no-res la fa espantosa, la pondera molt.
- 72 - *Bo, bo, son cunfits.*- Se diu quant un alaba molt una cosa de bona.
- 73 - *Burro, paga y felis.*- Procedent del joch d'aquest nom, per extensió se diu al que ha sigut enganyat.
- 74 - *Bé amb Déu y pa en butxaca.*- Vol dir que convé sempre aná previnguts y ben preparats moral y meterialment.
- 75 - *Burlarse del mort y des qui'l vel·la.*- Se diu quant un s'en burla fins dels qui li volen be.
- 76 - *Bona cara y mals fets.*- Se diu del hipócrita que amb cara d'amich, es un traïdor.
- 77 - *Boca d'enfós.*- Boca gran.
- 78 - *Bon vent y bon uratge.*- Se diu á un qui s'en va.
- 79 - *¡Bè!* .- Se diu per fé empagahir un atlot qui bada.
- 80 - *¡Bon coupi!* (?).- Exclamació de gent vella.
- 81 - *¡Bon tabac!*- Amb franquesa se diu á un qui ha fey un uhis.
- 82 - *Bon dia y bones obres que se fan amb ell.*- Així se contesta al que diu ¡bon dia!, Salutant.
- 83 - *Bon dia y bon diná per á mitjdia y jo que també hi sia.*- Se diu amb la mateixa ocasió.
- 84 - *Boni-be [bon-i-bé]* .- Casi, casi.

C

- 85 - *Cada hu á casseua s'enten.*- Se diu quant un dona consells que no troba que convenguin.
- 86 - *Cada hu á casseua y Déu per tot.*- Vol dir que cada hu te que fer en gordar els seus interessos.
- 87 - *Cada hu fa el seu xandri* (?).- Cada hu disfruta amb lo que te.
- 88 - *Cada hu te es seu os á roegá.*- Vol dir que tothom te els seus maldecaps.
- 89 - *Cada hu te el seu modo de matar pusses.*- Vol dir que no tothom fa les coses de la mateixa manera, encara que doni el mateix resultat.
- 90 - *Caminant s'hi acostan.*- Quant s'envia qualcú á una part y ell troba enforamli diuen aixó.
- 91 - *Cap-avall tothom es jove.*- Vol dir que les coses sencilles son bones de fer per cualsevol.
- 92 - *Carn fa carn.*- Vol di que el menjar be fa engreixar.
- 93 - *Caseta mia per pobre que sia.*- Vol dir que tothom estima lo seu, la seua familia, la seua patria,, etc.

---

² És repetició del núm. 56.

- 94 - *Com mes parents, mes calents.*- Vol dir que de vegades, una baraha, si son parents dura mes estona y es mes forta.
- 95 - *Cualca cosa son cloveyes de fava.*- Se contesta així, quant un diu: donaume cualca cosa.
- 96 - *Cada hu esta obligat á mirá per ell.*- Se diu quant un se queixa de que un altra no hagi vel·lat prou p'els interesos de l'altre.
- 97 - *cada hu que tengui lo qui es seu.*- Se diu quant un surt á la defensa per un qui es censurat p'els de la rol·lada.
- 98 - *Content jo, content tuthom.*- Cuant un no te ningú á n'aquí alegrar.
- 99 - *Cada hu per allá ont li pega.*- Vol dir que tuthom fa lo que li convé.
- 100 - *Cada homu es un mon.*- Açó es, que no tots tenen les mateixes idees.
- 101 - *Cada hu sap quin pa l'assacia.*- Açó es, fa lo que vol.
- 102 - *Cada hu a casseua sap lo que li passa.*- Vol dir que tenen els maldecaps á casseua.
- 103 - *Compondre un bon bugat.*- No fer res ben fet.
- 104 - *Caminá a pas de turtuga.*- A poc á poc.
- 105 - *Com que hai menjada molta escarola.*- Se diu d'un qui ralla molt.
- 106 - *Com que no hakis vist ases vulá may.*- S'aplica á un qui de tot queda admirat.
- 107 - *Caure dins es llaç.*- A un qui'l troban en mentida.
- 108 - *Calla! Que no saps lo que hi ha devall es terrós.*- Se diu á un qui vol parlar d'assuntos que no enten.
- 109 - *Cul batut y cara alegre.*- Se diu d'un qui fuig desenganyat.
- 110 - *Com qui pusá oli á un llum.*- S'aplica á un qui estava molt mal y en poch temps s'ha curat.
- 111 - *Com qui mata poys.*- Llest, bo de fer.
- 112 - *Cavalcá amb ses cames dalt es coll.*- A peu.
- 113 - *Cercar rahons.*- Anar á moure conversa.

D

- 114 - *Deixa fe qui sap.*- Vol di qu'els deixebles ó mes ignorants no han de reconvenir als mestres y als que saben mes.
- 115 - *De lo que'ts uys no veuen es cor no s'en dol.*- Vol dir que si un no sap una mala noticia no'n te sentiment.
- 116 - *Demanant, demanat van á Roma.*- Se diu á un que ignora una cosa, y no la fa.
- 117 - *D'es teu cap faras osques.*- Reconvenció que's fa á un qui no li agrada que l'avisin.
- 118 - *D'es teu pa farás sopes.*- Igual sentit.
- 119 - *De lo que costa poch dunarne molt.*- Vol dir que encara que á un li repugni, de vegades te que fer coses per dar gust als altres.
- 120 - *De igual á igual no hi va res.*-
- 121 - *De cent negats un salvat.*- Vol di que s'en salven pochs.
- 122 - *De cent penjats un condemnat.*- Id.
- 123 - *De di mentides no'n pagan deuma.*- Sel [124³] diu á un qui no fa cas de mentir.
- 125 - *Deu mos quart d'un Ja está fet.*- Senyal que ja no te remey.
- 126 - *De sa pell ne fan corretges.*- Cuant se fa una peladura al cos, li diuen açó per conhort (?)⁴

³ El manuscrit posa el núm. 124 en aquesta línia, i continua amb el 125 per a l'entrada següent. Tot i que és un error evident, mantenim la numeració original.

- 127 - *Donem s'art á na qui'l te.*- Vol dir que deixem obrar al qui sap que's fa.
- 128 - *Deu no hu dona tot, ni hu lleva tot.*- Se diu quant un te dublés pero está malalt, ó al revés quant un te una desgracia y al mateix temps una ventura.
- 129 - *Ditxós qui't vuldrá y no't podrá havé.*- Hu diuen els pares als fiys per reganyarlos.
- 130 - *Darrera un emperó no hi ha res de bo.*
- 131 - *Deu ehi faixi mes que noltrus!*- Expressió que usen els pagesos quant han acabada una feyna llarga, com el segar, el batre, etc.
- 132 - *Deixá en blanch.*- Vol dir anarsen d'una reunió sense dir res, sense ferho á sebre.
- 133 - *Doná un bon mauru.*- Pigá a una persona.
- 134 - *Du sa mosca.*- Estar enfadat, maleyt.
- 135 - *Dunauli beure!*- Se diu satíricament á un qui ha gastada una broma pensant fer riure y dar gust, y no ha produyt aquest efecte.
- 136 - *Dorm, menjarás son.*- Se diu á un peresós que fa poca feyna, ó á un qui dorm molt.
- 137 - *Despedirse á la francesa.*- Sense dir res.
- 138 - *De cada nit surt un dia, es levant no es xorch.*- Se diu á un qui sempre frissa d'anar al treball.
- 139 - *Déu mus dó magna.*- Mos ho aumenti. Regularment es diu al veure la cuhita.
- 140 - *Déu li don molts d'anys de ventatge.*- Se diu en broma, quant s'anuncia se mort de qualcú.
- 141 - *Despuhar de una mare.*- De tot.
- 142 - *Demandar de noves.*- Demandar notícies.
- 143 - *Deixá de banda.*- No voler. No seguir.
- 144 - *Dur el pont⁵.*- Comendar, esser el gall.
- 145 - *Dur fums.*- Esser orgullós.

E

- 146 - *Endavant van ses atxes.*- Se diu com exclamació, quant un s'en va y es despedeix.
- 147 - *Es tets semblen á ses olles.*- Vol dir que els fills tenen el mateix genit ó caràcter que els pares.
- 148 - *Es tirá fa animorá.*- Tirá amb amorosia cunfits ó vellanes etc. a ses atlots.
- 149 - *Estirant se romp.*- Vol dir que no se pot etsigir á un mes de lo que pot fer.
- 150 - *Els anys passen com es fum.*- Vol dir que'l [151⁶] temps fa molta via y no mos temem y som vells.
- 152 - *Estudia que'l Papa es vey.*- Se diu als atlots perque duguin gust en l'estudi.
- 153 - *Ets ous coant [sic], neixen.*- Vol dir que amb el treball s'alcançan ses coses.
- 154 - *El diable són ses dones!*- Se diu quant qualcuna d'elles ha fet cosa mal feta.
- 155 - *Es ravells tornan uhastres!*- Quant un ha rebut un agravi d'un major seu, li diu aquesta expressió per significar que el dia que será tant com ell se venjará.
- 156 - *El diable són bolles!*- Exclamació d'estranyesa.
- 157 - *En sustancia es pebre bo.*- Igual sentit.
- 158 - *El cel no's fet pels ases.*- Se diu á un qui pensa obtenir coses que no son per ell.

⁴ La interrogació entre parèntesi és a l'original.

⁵ Probablement és una versió deformada, i més popular, de l'expressió "dur el pondu", és a dir, dur el pes, la responsabilitat. (del llatí: 'pondus', pes)

⁶ El número és a l'inici d'aquesta línia.

- 159 - *Es llegí t'ha fet perdre s'escriure.*- Exclamació d'enfado que se dirigeix als atlots.
- 160 - *Es bous negres veuen es vent.*- Superstició popular.
- 161 - *El pecat pesa més que plom.*- Vol dir que es bo de fer endevinar un malifet d'un altra, perquè a lo millor es confesa ell mateix.
- 162 - *Es sastre, hu enten p'es teixidó.*- Se diu quan preguntant a un s'altre respón.
- 163 - *En posars'hi, que hu valgui.*
- 164 - *Entre col y col lletuga.*- Vol dir que les coses son millors mescladetes.
- 165 - *En el mon hi ha de tot.*- Vol dir que per tot hi ha bons y dolents.
- 166 - *En nom de Déu!*- Els amus al comensar una feyna com segar, sembrar, etc. hu solen dir.
- 167 - *Enravanet dimoni, que no't casarás may.*- [168⁷] (Ho diuen les mares a les filles peresoses).
- 169 - *Encara no veu es bast y ja sua.*- Se diu a un peresós que al veure la feyna ja gemega y se queixa.
- 170 - *El diable quant va ser vey, se va fe ferré.*- Així se respón quant un tot maleyt exclama ¡El diable!
- 171 - *¡El diable!*- Exclamació d'enfado [o extranyesa].
- 172 - *Es mes valents cau en de cul.*- Vol dir que moltes vegades el qui mes s'alaba de sobre fer una cosa, es el qui la fa mes malament.
- 173 - *Ets infants diuen lo que senten.*- Vol dir que son els millors testimonis.
- 174 - *En l'aire.*- En va, per demés, v.g. No tens que picá, es en l'aire.
- 175 - *En mitjlludia.*- Frase adverbial de temps, volgüent indicar, desde les 10 del matí a les 3 del capvespre, mes o mancu.
- 176 - *Estar en seissa.*- Estar be.
- 177 - *En s'estiu tuthom viu.*
- 178 - *En Pere cap de pinxa.*- Cualsevol.
- 179 - *Está com un peix dins l'aigu.*- Estar be. Disfrutar.
- 180 - *Estar com un peix fora de s'aigu.*- Estar malament.
- 181 - *Está de bona lluna.*- De bon humor.
- 182 - *Essé es gall.*- Sobressurtí entre tots.
- 183 - *Está com un Prega a Deu.*- Esperellingat. Mal vestit.
- 184 - *Es tant ver com dos y dos fan quatre.*- Se diu [185] per ponderar s'evidencia d'una veritat.
- 186 - *Es tant ve com hi ha Deu.*- El mateix sentit.
- 187 - *Es capás de llevá ses ferredures d'un cavall qui trota.*- Se diu per ponderar la vivesa d'una persona.
- 188 - *Es capás de llevar s'escorxa d'un parpal.*- Se diu també d'una persona molt llesta.
- 189 - *En du de llana aquet!*- Vol dir que es beneytet.
- 190 - *En du de toixa.*- Quant s'atlota en fa d'ell lo que vol y ell no se sap imposar.
- 191 - *Es tets semblan a ses olles.*-⁸
- 192 - *Es com sa guixa cuitosa que al punt bull.*- Se diu d'un qui per poca cosa s'enfada.
- 193 - *Es baixa de devant!*- S'aplica a una dona botxeta, que li poden dar cualsevol cosa a entendre.

⁷ El número és a l'inici d'aquesta línia i està ratllat. El parèntesi de la frase següent és posat amb tinta diferent i sembla posterior.

⁸ Repetit. Ja havia sortit amb el núm. 147.

- 194 - *Estava malalt com se va murí.*- Se contesta així á un qui conta coses inverosímils.
- 195 - *Es aquí es cuentu!*.- Se diu quant un durant la contarella d'un sucés ha fet una digressió y llavors torna al punt principal.
- 196 - *En du de poys y pusses!*.- Vol dir que está magre.
- 197 - *El va deixá com a nou.*- Amb insults.
- 198 - *Et fan du es covu!*.- Vol dir: t'enganen.
- 199 - *Estás ben planxat.*- Vol dir que han murmurat d'ell.
- 200 - *Ets un purcell.*- Vol dir: ets un brut.
- 201 - *Ets un brut de cuyna.*- Se diu per insult.
- 202 - *Es s'enfot de sa gent s'unguent, s'unguent d'es potecari, y es puticari de sa gent.*
- 203 - *Está que no quep en pell.*- Se diu d'un qui está molt content.
- 204 - *Estar amb un cul qui no clou.*- Anar de festa.
- 205 - *En havé apagat es llum tots som iguals.*
- 206 - *Es sol surt per tots.* Vol dir que en el mon som tots iguals.
- 207 - *Está a punt de pastora mia.*- Una dona embarassada.
- 208 - *Estava gras, que no vols ordi.*- Se diu d'un qui no fa cas de coses petites y que no li ve á céntim.
- 209 - *Es en l'ayre.*- En va, per demés.⁹
- 210 - *Essé de pasta d'ángel.*- Flux, malaltís.
- 211 - *En pla.*- En llengua menorquina.
- 212 - *En tost.*- En lloch (en vez) cast.
- 213 - *En primé.*- Antogament, ja fa estona.
- 214 - *En fusquet.*- Al horabaixa.
- 215 - *Es gat no hi es mes que p'es formatge.*- Se diu d'un qui amoixa o afalaga un altra, amb l'intent de conseguir cosa.
- 216 - *Embolicá la voga.*- Perdre temps en rahons.

F

- 217 - *Falet, no't dons!*.- Se diu per dar coratge á un.
- 218 - *Fer Pascu antes del Ram.*- Un qui fa ses coses abans d'hora.
- 219 - *Fugir del foch y caure dins ses brases.*- Se diu d'un qui per evitar maldecaps mes s'hi afica.
- 220 - *Fa mal ballá amb sa panxa buyda.*- Vol dir que el qui te fam no te jochs.
- 221 - *Fé un tro com un aglá.*- Petit, flux.
- 222 - *Ferse es rotlu de sa coa.*- Volé comandar.
- 223 - *Fé comes de mosca.*- Pluiscar.
- 224 - *Fé ets ous en terra.*- Quedar enganyat; pensant fer molta cosa, no fer res.
- 225 - *Fé l'Havana.*- Enriquirse
- 226 - *Fé es calápet.*- Se diu d'un qui cau de panxa.
- 227 - *Fé sa mona.*- Volé fer de graciós.
- 228 - *Fé sa ceba.*- S'aplica á un qui está en mitj d'un rotlu de gent.
- 229 - *Fé sa pell.*- Morirse
- 230 - *Fé s'esterat.*- Está dret, badocant.
- 231 - *Foterli un sellu.*- Pegar á una persona.
- 232 - *Fé sa perada.*- A un qui diu una cosa botxa, qui fa arrieses.
- 233 - *Fa un sol qui fritx.*- Sol d'estiu, molt calent.

⁹ Repetit. Ja havia sortit amb el núm. 174.

- 234 - *Fé Don Xedu.*- Es darse tó de rich.
 235 - *Futli pe s'uastre de s'era.*- Se diu á un qui dupta amb una feyna quin camí ha de pendre.
 236 - *Fé es suech.*-Callar al ser aludit per un altre.
 237 - *Fé dístria.*- No avenirse.

H

- 238 - *He hi muhá una sopa en contarho.*- Vol dir que disfruta, que passa gust de dir una cosa.
 239 - *Hi ha moltes maneres de matá pusses.*- Vol dir que una mateixa cosa se pot fer de moltes maneres diferents.
 240 - *Hi ha moltes maneres de enfilá galls pe sa cresta.*-Se diu amb el mateix sentit del anterior.
 241 - *Hi ha remey á matá un asa á pessichs.*- Se diu dels dies d'estiu, que son molt llargs.
 242 - *Hi passen amunt es torts!.*- Vol dir teni gana de menjar y no poderla satisfacer.
 243 - *Hi va havé test y olla.*- Baraha, rahons.
 244 - *Hi ha os á roegá.*- Es difícil.
 245 - *Hi ha corda avuy!.*- Se diu á un qui xerra molt.
 246 - *Ha quedat en es tir.*- A bon punt.
 247 - *hi ha orga si etc..*- Te costará si etc.
 248 - *Has trubat sabata per ton peu.*- Contestació als insults.
 249 - *Ha quedat amb ses llánties de Campos.*- Pobre.
 250 - *Haver perdut s'ave-Maria pe sa cuyna.*- Estar apurats. Perdre es seny.
 251 - *Has fet curt.*- Se diu al qui arriba tart.
 252 - *Homu de dues cares.*- Al qui á un diu una cosa y al altre, altra. Un hipócrita.
 253 - *Hu ets bífia.*- Poca cosa, fat, botxet.
 254 - *Hu ets moll!.*- Deixat, abandonat.
 255 - *Hu ets toscu! .*- Un qui sempre es enganat.
 256 - *Hu ets estufat.*- Orgullós.

J

- 257 - *Just es en Mauva!.*- S'aplica á un qui te bon gènit, catxassa.
 258 - *Ja hem trubat es cuní.*- El quid d'una cosa, sa veritat, el quest (?), el porque.
 259 - *Ja trota.*- Se diu d'una olla qui bull.
 260 - *Just es ses ganxes.*- Mal garbat, mal fet.
 261 - *Just es una candela qui crema.*- Malaltia que de cada dia empitjora.
 262 - *"Ja ho vorem" vol dir no'm fies.*- Se diu al qui al manarli qualca cosa diu: Ja ho vorem.
 263 - *Just ets una graha.*- Al qui xerra molt.

L

- 264 - *L'has feta com na Beta-Gotza!.*- Exclamació d'enfado cuant un ha fet cosa malamant.
 265 - *L'ocasió fa pecá.*
 266 - *Lo primer sia atés.*

- 267 - *Locus amb locus s'avenen.*- Vol dir que els qui tenen les mateixes aspiracions poden anar junts.
- 268 - *Li falta s'aigu d'es graná.*- Esser botxet.
- 269 - *L'han deixat com un Eccehomu.*- Ferit i brut.
- 270 - *L'han deixat com un Sant Llatze.*- Id. id.
- 271 - *Li ha pigat un bon mico.*- Enganat.
- 272 - *Li haurem d'aixamplar es calsóns.*- A un qui está molt content, qui va de bulla.
- 273 - *Li ha posat un cap com un bou.*- Al qui li han dit moltes coses, deixantl'ó cabilós.

M

- 274 - *Mitj mon se riu de s'altre mitj.*- Perque es molt comu el censurar els fets dels altres.
- 275 - *Mars, marsetja.*- Vol die que en aquest mes es molt variat el temps.
- 276 - *May és mal any per tutom.*- Vol que del mal sempre n'hi ha qu'en treuen be.
- 277 - *Morta es la cuca!.*- Se com hi ha cosa que no va be.
- 278 - *Matá poys.*- Pigar amb es puny dalt es cap.
- 279 - *Mu mare, en Pere'm toca.*-*Pere no toquis s'atlota.*- *Pere toquem, toquem, y en dare coca cuant pastarem.*
- 280 - *Mal bufás fadrines de quinze anys.*- Se sol dir cuant fa vent fort.
- 281 - *Mal bufás vogues marins.*- Lo mateix.
- 282 - *Me costes mes que si't gués dat á dida.*- En broma se diu á un á n'a qui s'han fet favors.
- 283 - *Morrus aixuts y barba fresca.*- Sense conseguir l'intent que se tenia a fer una cosa.
- 284 - *Mira cuantra es govern.*- Mirar gueix, bisco.
- 285 - *Me n'has feta una com un covu.*- Un mal mas, una cosa mal feta.
- 286 - *Més tost.*- Mes be, millor.

N

- 287 - *Ningú ha nat amb es sebre.*- Vol dir que es precis fer feyna per apendre.
- 288 - *No es tot arribá y empenya.*- Significa que no sempre se poden fer les coses á l'hora que un desitja
- 289 - *No n'hi ha un pam de net!.*- Se diu per significar que tuthom fa coses malfetes.
- 290 - *No'n vuy, no'n vuy, umplume sa capulla.*- Se diu cuant s'ofereix una cosa á un qui'n te ganes y per empagahit aquell no la vol.
- 291 - *No podem está tots á sa plassa.*- Vol dir que no tothom pot estar be.
- 292 - *No hi ha com volé fé ses coses.*- Açó es: qui vol tot heu pot.
- 293 - *No treurá faves d'olla.*- Se diu al veure un malalt qui al pareixer no te cura, ó d'un qui tot li va malament.
- 294 - *No li falta mes que ronya per gratá.*- Se diu d'un qui tot li va be.
- 295 - *No sentir una mosca!.*- No sentir renou gens.
- 296 - *No hi ha una mosca!.*- Ningú
- 297 - *No t'en faixis sa futenda.*- No t'en riguis.
- 298 - *Nuvolats en curbata.*- Nuvolats en creu.
- 299 - *No te un doblé per fe cantá un cego.*- Te miseria.
- 300 - *No hi ha prou terra p'en Jordi.*- Un qui va de festa y preten molt.
- 301 - *Naràn y vindrán.*- Se contesta així al qui fa amenasses á un altre de que li pegaran.

- 302 - *No pot aná ni amb rodes.*- Se diu d'una cosa mal feta.
- 303 - *No té ont caure sech (o mort).*- Esser pobre.
- 304 - *No cridis sa miseria!*- Se diu al que está cabilós, amb el front apoyat damunt sa ma.
- 305 - *No s'en pensa cap de bona.*- Un qui may fa les coses com els altres.
- 306 - *N'hi ha de set y no's d'aigu.*- A un qui badays.
- 307 - *Narem al Toru cualcant amb en Moru.*- Se diu als fiets qui ploran per aconssolarlos.
- 308 - *No sap que fé de sa seua ossa.*- Vol dir que no te feyna y esta mal humorat.

P

- 309 - *Pusá sa mel á sa boca y no deixarla tastar.*- Vol dir fer ses ontes d'una cosa á un altre, sense oferirné.
- 310 - *Passá s'arada devant es bous.*- Se diu cuant un fa ses coses sense ordre; fent primé, lo que tocava esser darré.
- 311 - *Preniu llum de na Pintora.*- Vol dir que sempre convé mirar l'ecsempla dels altres y pendre experiencia.
- 312 - *Put com una xinxa.*
- 313 - *Posá s'olla gran dins sa petita.*- Fer festa.
- 314 - *Per rata!*- Cuant un pren una cosa d'un avaru, cric, egoista, diuen que es per rata.
- 315 - *Per aquí li ets d'entrar.*- Amb aquestes rahons, amb aquestes paraules.
- 316 - *Posar a un es nas en mitj de sa cara.*- Vol di: Feli seny. Pegali.
- 317 - *Posali ses peres a quatre.*- Igual sentit.
- 318 - *Plou com Déu vol.*
- 319 - *Pigá sota.*- Pigar falconada, fua, arpada.
- 320 - *Per aná á l'indret á cualsevol hora hi som a temps.*- Així n'hi ha qui contetan al que les avisa de que van torts.
- 321 - *Posá á un com un Pregadéu.*- Insultarlo.
- 322 - *Per amor de Deu sia.*- Expressió amb que agraheixen els pobres captaires la llimosna que les fan.
- 323 - *Pasá toranchs y barranchs.*- Trobá mal camí.

Q

- 324 - *Quin perdigot!*- Se diu d'un jove molt gras.
- 325 - *Quedá es gall.*- Guanyar. Esser el domu(?)
- 326 - *Quin peix hi ha amb aquet.*- Esser molt viu.
- 327 - *Que farà en mitja pinxa!* .- Se diu d'un molt [328] pretenciós y se pensa sebre mes de lo que sap.
- 329 - *Que horabaixa cassen es torts!* .- Se diu cuant un te gana de menjar y no la pot satisfer.
- 330 - *¿Qué aixugues?.*- Se pregunta á un qui pren el sol.
- 331 - *Quina capsana manetjas!* .- Tens vessa, peresa.
- 332 - *¿Quin mort que t'ets carregat!*- Vol dir: Tendrás feyna; trobarás dificultats.
- 333 - *Quin estornell hi ha.*- D'un molt viu.
- 334 - *Quin passarell hi ha en tu.*- id. id.
- 335 - *“Que tal”, vol dir cuant me pagues.*- Al qui diu que tal.
- 336 - *Quedar [espantat] com es blat de l'any tretze.*- Quedar esperant, xasquetjats etc.

R

- 337 - *Rifem sa polla.*- Expressió que vol dir: paguem cada un el gasto que ha fet. Se diu quant convida á beure un altra, y s'hi posan tants á sa taula que ell no ho vol pagar tot.
- 338 - *Rallar com á papagays.*- Molt y deveres.

S

- 339 - *Sobre tot es canyella!*- Exclamació de disgust.
- 340 - *Sa rahó no vol forsa.*- Vol dir que la justícia sempre es veu.
- 341 - *Sa primera vegada comensan.*- Se diu quant un li sap greu fé una cosa perque no l'ha feta may y tem esgarrarla.
- 342 - *Sa mateixa feyna ensenya.*- Vol dir que amb la práctica s'apren.
- 343 - *Sa sach tira.*- Que sempre un sent passió p'els seus parents.
- 344 - *Salut y pessetes!*- Se diu com á brindis al beure dos.
- 345 - *Surtí des llevant á n'es ponent.*- Se diu quant un no contesta allá ont li preguntan.
- 346 - *S'arrós fa es cap gros.*- Heu diu el qui no li agrada y ni ofereixen.
- 347 - *Sa capa tot hu tapa.*- Vol dir que lo qui está devall pot ser vey y dolent mentres lo de damunt sia bell y bo.
- 348 - *Sant Blay va sembrá una ceba y va cohir un ay.*- Assó se respon á un qui diu Ay! en to de queixa, per poch mal.
- 349 - *Ses mosques se tiran á sa mel.*- Tuthom estima lo bo.
- 350 - *Sa coa de s'asa en ratja.*- Lesd amres contestan així als fiets que demanan furmatge, si elles no les ne volen dá.
- 351 - *N'hi ha que fan Don Simón y mes valdria pagassin allá ont deuen.*- S'aplica al qui preten de molt rich.
- 352 - *Saps tant y vas á peu?.*- Se diu al qui preten sebre molt.
- 353 - *Se pensa haver fet un ou amb dos vermeys.*- Un qui al haver fet una cosa de poca importancia y es creu havé fet una gran cosa.
- 354 - *Seny, seny, que cervell ne venen.*
- 355 - *S'asa d'en Mora com va esta ensenyat de no menjar llavó se va murí.*- Se sol dir aixó a un qui menja poc.
- 356 - *Sa pó está compartida.*
- 357 - *Si estás tres dies mes á neixe, surties asa.*- Se diu assó a un qui es molt pelut.

T

- 358 - *T'ests pusat dins es sau den Huguet.*- Se diu á un que per miracle s'ha salvat de una desgracia ó d'una renyada.
- 359 - *Tení mel á sa boca y fel a nés co.*- Se diu del qui parla be, y amb amorosia perque en el cor sent rabia.
- 360 - *Tení sa cara de suru.*- Vol dir tenir poca vergonya.
- 361 - *Tenó corchs dins es cap.*- Vol dir tenir maldecaps.
- 362 - *Tení bon fetge.*- Catxassa, bob génit.
- 363 - *Taya y cus d'allá ont vol.*- Comandar.
- 364 - *Tayá es bacallá.*- Comandar.
- 365 - *Tornarem granotes.*- Se diu al ploure molt.
- 366 - *Tenir llengu de foch.*- Blasfemar, insultar.

- 367 - *Tení llengu d'escurpí.*- id. id.
 368 - *Te grius dins es cap.*- Tenir moltes idees.
 369 - *Teng un cap com una olla de caragols.*- Tenir molt de maldecaps.
 370 - *T'han fet du sa post á n'es forn.*- T'han enganat.
 371 - *T'han ben emblancat.*- Enganat.
 372 - *T'han tahat un bon sau.*- Murmurat d'ell.
 373 - *Tenir sa sanch de peix.*- Génit calmat.
 374 - *Tahada de meló.*- Es sa lluna en quart creixent.
 375 - *Tenc un macá.*- S'aplica á bones cartes al jugar.
 376 - *Tot es festa.*- Expressió que s'usa cuant un dia de festa ó bulla, un cau o te altre desgracia semblant pero sense ferse mal.
 377 - *Tant di es arrós com fil negre.*- Un qui te poch gust.
 378 - *Teni terra á l'Havana.*- Pretenir de rich.
 379 - *Tuthom vol feyna des seu ofici.*
 380 - *Tot sol com un mussol.*- Se diu d'un qui sempre va tot sol.
 381 - *Te daria per barat d'ous y segó.*- Les mares heu diuen en broma als infants cuant están enfadades.
 382 - *Te penses tení sa sanch mer vermeya que jo?.*- Se diu á un que amb tot vol esser privilegiat.
 383 - *Tení sa sanch d'aigu.*- Ximple, calmat.
 384 - *Tení inglesus.*- Deutes.
 385 - *Tení prou pa tahat.*- Bastar.
 386 - *Tení agafat pes coll.*- Compromés.
 387 - *Treure sa camia des batiá.*- Insultar, treure els drapets al sol.

U

- 388 - *Un escravat amb estopa.*- Se diu d'un homu de poques manyes.
 389 - *Uys de bòtil.*- Son uys grossos.
 390 - *Un cavall desenfreit.*- Se diu d'un calavera.
 391 - *Una ametla qui s'asseu per sa punta.*- Molt dificil.
 392 - *Un dissapte sense sol.*- S'aplica entre jornalers á un dissapte de festa perque no's costum cobrar.
 393 - *Un dia de vida es bo.*
 394 - *Una altre pinxa as foc.*- Cuant á una reunió arriba un altra persona diuen aixó.

V

- 395 - *Vení a un tomb de poy.*- Venir prim, faltar poc, etc.
 396 - *Vaja un pebre!.*- Se diu d'un qui está gras.
 397 - *Volé ser gallet.*- Orgullós, pretenciós.
 398 - *Ventá ses mosques.*- Pigar á una persona.
 399 - *Volé fer sempre sa primera dama.*- Esser el qui comanda, ó el qui du el pondu.
 400 - *Veureu tot de culó de rosa.*- Amb optimisme.
 401 - *Viure cama alta.*- Sense treballar.
 402 - *Viatge redó.*- (ant).- A América.
 403 - *Vam-mels aquí.*- Aquí los tenim.

X

- 404 - *Xerrá mes que un cul de vinyovul.*- Se diu d'un qui ralla molt.